

KMOBRIEF

NIEUWSBRIEF VOOR DE ONDERNEMER

ERNST & YOUNG
FROM THOUGHT TO FINISH.™
nummer 68

I N H O U D

BEDRIJFSLEIDER-
VERZEKERING EN
GROEPSVERZEKERING:
WAT IS HET VERSCHIL?

ZIJN DE PREMIES ONBE-
PERKT AFTREKBAAR IN
HOOFDE VAN DE VEN-
NOOTSCHAP?

ZIJN DE UITKERINGEN
BELASTBAAR IN HOOFDE
VAN DE VENNOOTSCHAP?

ZIJN DE UITKERINGEN
BELASTBAAR IN HOOFDE
VAN DE BEDRIJFSLEIDER?

KAN MEN EEN FUNCTIE
BLIJVEN UITOEFENEN BIJ
DE UITKERENDE VEN-
NOOTSCHAP?

VORMT DE GROEPS-
VERZEKERING EEN
VALABEL ALTERNATIEF?

BESLUIT

Maandelijks nieuwsbrief van Ernst & Young
November 2000, vierde jaargang

Bedrijfsleiderverzekering of groepsverzekering?

Om bedrijfsleiders (bestuurders, werkende vennoten) op een fiscaalvriendelijke manier een extralegaal pensioen toe te stoppen, kan de onderneming kiezen tussen de bedrijfsleiderverzekering of de groepsverzekering (of een combinatie). Tussen beide systemen bestaan belangrijke fiscale en bedrijfseconomische verschillen.

Bedrijfsleider- verzekering en groepsverzekering: wat is het verschil?

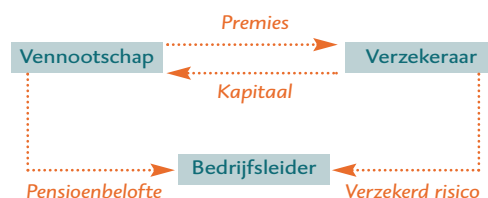

Bij een klassieke **bedrijfsleiderverzekering** maken we een onderscheid tussen twee aparte contracten:

1. Er is vooreerst een individuele pensioenbelofte, overeengekomen tussen de onderneming en de bedrijfsleider. Dit is het contract waarin vastgesteld wordt op welk pensioen de bedrijfsleider bij zijn pensionering recht zal hebben of welke vergoeding er aan hemzelf of aan zijn nabestaanden wordt uitgekeerd wanneer hij invalide zou worden of voortijdig zou overlijden.

2. Daarnaast is er een individuele levensverzekeringsovereenkomst, gesloten tussen de onderneming en een verzekeringsmaatschappij teneinde zich van de nodige fondsen te voorzien om de individuele pensioenbelofte te kunnen nakomen. In deze overeenkomst is de vennootschap zowel verzekeringnemer als begunstigde. De bedrijfsleider is de verzekerde.

Schematisch kunnen we de situatie als volgt samenvatten:

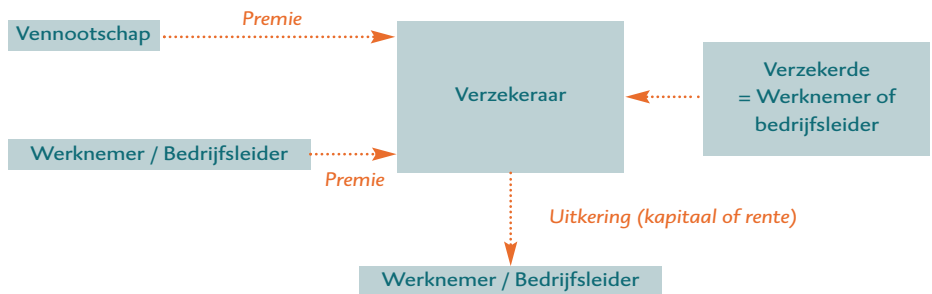
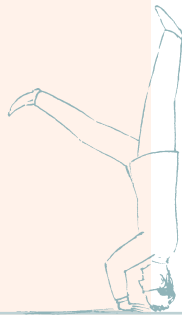

Gaat de bedrijfsleider op zeker ogenblik met pensioen, dan kan de vennootschap haar verzekering aanspreken, omdat het 'risico' dan 'realiteit' wordt. Tegelijkertijd is ze verplicht het kapitaal dat in de individuele pensioenbelofte aan de bedrijfsleider werd beloofd, door te storten. De bedrijfsleiderverzekering is een tamelijk populaire manier om een extralegaal

pensioen op te bouwen. Dat komt omdat de fiscus het systeem vriendelijk behandelt. De vennootschap kan de bijdragen in principe fiscaal aftrekken. En voor de genietter wordt de belasting niet alleen uitgesteld, maar zal ze bovendien beduidend lager uitvallen dan wat hij zou betalen op een vergelijkbaar inkomen tijdens zijn actieve loopbaan.

Sinds 1992 heeft de wetgever het evenwel mogelijk gemaakt om ook zelfstandige bestuurders en werkende vennoten te laten deelnemen aan een **groepsverzekering**. Zo'n groepsverzekering is een aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdig overlijden die wordt afgesloten door een onderneming,

niet in haar eigen voordeel, maar ten voordele van haar personeelsleden of bedrijfsleiders. Doorgaans dragen zowel de werknemer of bedrijfsleider als de werkgever bij aan de opbouw van het beoogde pensioen. Schematisch kunnen we de groepsverzekering als volgt samenvatten:

Voorbeeld

Nemen we als voorbeeld een 50-jarige zelfstandige bestuurder, aan wie tijdens zijn laatste normale jaar een bezoldiging van 1.800.000 BEF betaald werd. Het wettelijk pensioen wordt geacht 450.000 BEF (25% x 1.800.000 BEF) te bedragen. We veronderstellen dat de bedrijfsleider er al 20 jaar in de onderneming heeft opzitten; om 65 te worden heeft hij nog 15 jaar voor de boeg. We hanteren nu de volgende formule: $(80\% \times \text{brutojaarbezoldiging} - \text{wettelijk pensioen}) \times \text{duur van de loopbaan} / 40$. Dit levert op: $(80\% \times 1.800.000 - 450.000) \times 35/40 = 866.250$ BEF.

Hoe moeten we dit bedrag lezen? Het bedrag betekent dat de premies slechts aftrekbaar zullen zijn in de mate dat ze leiden tot een extralegaal pensioen dat jaarlijks niet meer bedraagt dan 866.250 BEF. Leiden de premies tot een hogere pensioenuitkering, dan mogen ze slechts in verhouding afgetrokken worden.

Betaalt u bijvoorbeeld een jaarlijkse premie van 150.000 BEF om tot een jaarlijks extralegaal pensioen van 900.000 BEF te komen, dan kunt u van de premie slechts $866.250 / 900.000 \times 150.000 = 144.375$ BEF aftrekken.

Zijn de premies onbeperkt aftrekbaar in hoofde van de vennootschap?

In principe kan de onderneming de premies voor de bedrijfsleiderverzekering fiscaal aftrekken, net als gewone bezoldigingen. Premies betreffende levensverzekeringen die enkel voorzien in voordelen bij overlijden (overlijdensverzekering, schuld-saldoverzekering), zijn volledig aftrekbaar.

Meestal opteert de vennootschap voor een levensverzekering die bij pensionering van de bedrijfsleider een kapitaal oplevert. Voor zo'n contract (dat dus niet enkel voordelen voorziet in geval van overlijden) is de aftrekbaarheid van de door de vennootschap betaalde premies echter beperkt door een "80%-regel".

Deze regel impliceert dat de jaarlijkse rente die de bedrijfsleider zal verkrijgen krachtens de bedrijfsleiderverzekering, samengeteld met het wettelijk pensioen en een eventueel bijkomend pensioen opgebouwd in het kader van

een groepspensioen, niet meer mag bedragen dan 80% van de laatste normale brutojaarbezoldiging van de bedrijfsleider. Voor zelfstandigen is die referentiebezoldiging geplafonneerd op 1.889.218 BEF. En dan moet er nog rekening gehouden worden met de duur van de loopbaan van de bedrijfsleider. Het wettelijk pensioen wordt verondersteld gelijk te zijn aan 50% en 25% van de eventueel begrensde brutojaarbezoldiging, al naargelang het gaat om werknemers dan wel om zelfstandigen. Wordt het extralegale pensioen toegekend onder de vorm van een kapitaal, dan moet u hier een omrekening maken op basis van coëfficiënten opgenomen in een Koninklijk Besluit. De 80%-regel geldt ook voor de premies die de vennootschap betaalt in het raam van een groepsverzekering.

De persoonlijke bijdragen van de werknemer zullen onder bepaalde voorwaarden kunnen genieten van een belastingvermindering. Zou u een groepsverzekering willen combineren met een bedrijfsleiderverzekering, dan moet u de aftrekbaarheid van de premies in het licht van de 80%-regel berekenen door de beide nagestreefde kapitalen samen te tellen.

Zijn de uitkeringen belastbaar in hoofde van de vennootschap?

In principe is de operatie op het vlak van de uitkeringen belastingneutraal. De bedragen die de verzekering uitkeert aan de vennootschap, zullen in haar hoofde principieel belastbaar zijn als normale bedrijfswinst. Maar daar staat tegenover dat de vennootschap het

bedrag dat zij zelf uitkeert aan haar bedrijfsleider, kan aftrekken van de belastbare basis. Die laatste aftrek is enkel mogelijk in de mate dat het uitgekeerde bedrag de 80%-regel respecteert. In ons voorbeeld zal dus slechts 866.250 BEF per jaar afgetrokken kunnen worden.

In het stelsel van de groepsverzekeringen keert de verzekering helemaal niets uit aan de vennootschap die het contract afsloot: het probleem van de belastbaarheid van die uitkeringen stelt zich dus niet.

Premies voor bedrijfsleiderverzekeringen en groepsverzekeringen kunnen niet onbeperkt afgetrokken worden: de 80%-regel is van toepassing.

Zijn de uitkeringen belastbaar in hoofde van de bedrijfsleider?

Wat de vennootschap in het kader van de pensioenovereenkomst uitkeert aan de bedrijfsleider, is in principe belastbaar als gewoon beroepsinkomen tegen het normale progressief tarief, gehanteerd in de inkomstenbelastingen. In sommige gevallen genieten de uitkeringen wel van een fiscaal gunstregime. Gaat het om een periodieke uitkering die als een pensioen geduid kan worden, dan geldt een belastingvermindering voor vervangingsinkomens.

Maar echt interessant wordt het pas als een pensioenkapitaal wordt uitgekeerd (i.p.v. een periodieke rente). In dat geval geldt namelijk een afzonderlijk tarief van 16,5% (te vermeerderen met de crisisbelasting van ten hoogste 3%), voor zover de uitkering van dit kapitaal gebeurt op een zogenaamd "gunstig" tijdstip, dat wil zeggen:

- naar aanleiding van de pensionering op de normale datum
- tijdens een van de vijf jaren die aan die da-

tum voorafgaan

- naar aanleiding van de brugpensionering
- naar aanleiding van het overlijden van de persoon van wie de verkrijger van de inkomsten de rechtsverkrijgende is
- op de normale leeftijd waarop de verkrijger zijn beroepswerkzaamheid uit hoofde waarvan het kapitaal gevormd is, volledig en definitief stopzet.

In de praktijk zal u vanzelfsprekend proberen ervoor te zorgen dat de bedrijfsleider of zijn rechtverkrijgende het kapitaal ontvangt op dergelijk fiscaal "gunstig" moment.

Bedragen die de verzekeraar in het kader van de groepsverzekering aan de werknemer of de bedrijfsleider uitkeert, worden op dezelfde manier behandeld als de uitkeringen in het kader van een bedrijfsleiderverzekering. Dat betekent dat ook bij een pensioenopbouw in het kader van een groepsverzekering de uitkeringen in kapitaal op fiscaal gunstige tijdstippen kunnen worden gedaan. Anders dan bij de bedrijfsleiderverzekering, kan de bedrijfsleider het contract afkopen in de periode van vijf jaar vóór het normale verstrijken ervan. Voor mannen wil dat zeggen: vanaf 55 jaar. Wie dat doet zonder zijn beroepsactiviteit stop te zetten, betaalt 33% op de afkoopwaarde (plus gemeente- en crisisbelasting).

In het stelsel van de groepsverzekering worden winstdeelnemingen vrijgesteld van belastingen. Dat geldt niet bij de bedrijfsleiderverzekering.

Kan men een functie blijven uitoefenen bij de uitkerende vennootschap?

Het zogenaamde "attractiebeginsel" bepaalt dat alle beroepsinkomsten die een bedrijfslei-

der ontvangt van de vennootschap waarvoor hij zijn mandaat uitoefent in zijn hoofde, te beschouwen zijn als bezoldigingen van bedrijfsleiders. Deze bezoldigingen zijn onderworpen aan de progressieve tarieven van de inkomstenbelasting.

Dat kan in bepaalde gevallen praktische gevolgen hebben. Vaak neemt een bedrijfsleider die

Het "attractiebeginsel" geldt niet indien het pensioen opgebouwd werd in het kader van een groepsverzekering.

met pensioen gaat, nog een bestuursmandaat in de vennootschap. Soms pro forma, soms ook onbezoldigd. Maar indien het pensioenkitaal uitgekeerd wordt op een ogenblik dat

zo'n mandaat nog wordt uitgeoefend, is het risico groot dat deze inkomsten tegen het volle tarief zullen worden belast. Het komt er dus op aan, tijdig alle activiteiten stop te zetten.

Vormt de groepsverzekering een valabel alternatief?

Het voornaamste voordeel van een groepsverzekering is dat de bedrijfsleider een rechtstreekse aanspraak heeft op de verzekeringsonderneming. Bij een bedrijfsleiderverzekering heeft de bedrijfsleider slechts een aanspraak op de vennootschap — als die failliet gaat, ziet de bedrijfsleider hoogstwaarschijnlijk het grootste deel van zijn pensioenbelofte aan zijn neus voorbijgaan.

Een tweede voordeel betreft de winstdeelnemingen. Worden die aan de vennootschap uitgekeerd, dan dikken ze de belastbare winst aan. Terwijl ze bij een groepsverzekering belastingvrij worden uitgekeerd.

Het is dan ook niet toevallig, dat de bedrijfsleiderverzekering sterk aan populariteit heeft moeten inboeten, ten voordele van de groepsverzekering.

Hierna zetten we de voornaamste fiscale verschillen tussen de groepsverzekering en de bedrijfsleiderverzekering even op een rijtje:

	Groepsverzekering	Bedrijfsleiderverzekering
Aftrekbaarheid premies	80%-regel	80%-regel
Belasting uitkeringen	- eenmalige uitkering: 16,5% (+ crisisbelasting) indien op gunstig moment; 33% indien vroegtijdig afgekocht; progressief tarief in andere gevallen - periodieke uitkeringen: progressieve tarieven, eventueel met belastingvermindering - winstdeelnemingen: belastingvrij	- eenmalige uitkering: 16,5% (+ crisisbelasting) indien op gunstig moment; progressief tarief in andere gevallen - periodieke uitkeringen: progressieve tarieven, eventueel met belastingvermindering - winstdeelnemingen belastbaar
Persoonlijke bijdragen bedrijfsleider	Mogelijk	Geen persoonlijke bijdragen
Aanspraak van de bedrijfsleider	Rechtstreeks op verzekeraar	Op vennootschap (met risico van faillissement)
Attractiebeginsel	Niet noodzakelijk activiteiten volledig stop te zetten	Volledige stopzetting activiteiten als bedrijfsleider
Successierechten	Voor werknemers mogelijk vrijstelling	Onderworpen aan successierechten

ERNST & YOUNG
FROM THOUGHT TO FINISH.™

MAANDELIJKE NIEUWSBRIEF
VAN ERNST & YOUNG

VERANTWOORDELIJKE
UITGEVER

Ernst & Young - Riet Bots,
Marcel Thirylaan 204, 1200 Brussel.

Prijs: 2.500 BEF/jaargang
Verschijnt niet in juli en augustus.

INLICHTINGEN

Riet Bots,

Tel. 02/774 91 17 Fax 02/774 90 90

e-mail : riet.bots@ey.be

http://www.kmobrief.be

http://www.lettrepme.be

Besluit

De groepsverzekering beschikt over onmiskenbare troeven. Toch blijft ook de bedrijfsleiderverzekering een interessante manier om aan pensioenopbouw te doen. De groepsverzekering kan nu eenmaal (per definitie) moeilijker gemoduleerd worden naar een individueel geval. De bedrijfsleiderverzekering heeft dus het voordeel van de flexibiliteit.

CHRISTOPHE JOOSEN

Fiscaal advocaat

Peeters Advocaten - Avocats

